

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Învățământul religiunii.

(*) Pentru ca școlile să fie la înălțimea chemării lor și să ajungă la rezultatele dorite, la crearea de caractere religioase-morale, trebuie să se cultive în primul rând principalul obiect de învățământ: religiunea.

Studiul religiunii a devenit pe nesimțite cel mai negles obiect de învățământ, așa dicând cenușoarea școlilor, la noi mai puțin, la alte națiuni însă mai mult. Lăsând reul acesta să se încuibă și să progreseze, școlile vor deveni o cloacă de corupțiuni și considerând pe urmă și alte tentațiuni, căroră școlile noastre expuse sunt, nu este greu de a face prognosticul trist al bisericii și al națiunii noastre.

Curentele ce există în nefericita țară ai cărei locuitori suntem, înfruntă cele și cele culturale, atât cât în fruntea lor stau deținătorii puterii, sunt favorabile *exclusiv* de a distruge, a sgudui toate instituțiunile, din temelile fundamentale, — cari sunt cele morale.

Curentele materialisării și ale înstrăinării de către instituțiunile creștinesci, cari dominează în alte țări de o cultură mai înaintată ca a noastră, și cari au o însemnată înfrunțare asupra progresului din țara noastră, devin și ele periculoase, întru cât cultura străină se împoartă la noi cu defectele ei împreună. Magiarii imitând pe străini, în deosebi pe germani și aplicând rezultatele activității lor, aplică de obicei fals, unileteral și cu scopuri ascunse — dovadă declararea mai recentă a Kulturkampf-ului.

Efectele acestor stări apoi sunt: degenerarea pe totă linia, lipsa bazei morale la ori ce faptă, fie ea săvârșită de singuratic, fie de o corporațiune, încuibarea neconfesionalității și a sectelor eretice, și alte multe.

Sunt îngrijitoare stări aceste și ne impun și nouă datorii serioase, de a ne intrarma în contra lor, ceea-ce o vom

face prin importanța cuvenită ce avem a atribui studiului religiunii.

O spunem acesta acum, când învățătorii nostri își reieșu firul ocupațiilor lor, și îi facem atenți asupra deosebitei importanțe, ce o are această cestiune.

Studiul religiunii se începe în școlile populare, cari au a petroa elevilor cele mai generale noțiuni, pe cari apoi cu încetul se edifică frumosul palat, cel numit caracter, împreună cu multe nobile însușiri. Cu cât este de mare însemnatatea acestui studiu, cu atât este și el de greu, dar totodată și de plăcut și atrăgător.

Cum-că este greu, o dovedesc rezultatul imediat ce se poate constata la singuraticke examene. Resultatul atât este de nemulțămător, încât inspiră îngrijire. Și ce este cauza? În prima linie faptul, că în toate celelalte studii se face progres s'au în introducerea de manuale nouă sau în metoda predării, în a doua linie însă însușirea istorică a învățătorilor de a predă acest studiu mecanice a da voie elevului a învăța de a rostul cele cuprinse în manuale, fără a le comenta, fără de a prelucra. Astfel se produce în mintea elevului un chaos de noțiuni, cari de cari mai neclare și acesta este apoi cauza că învățământul și progresul în școlile superioare este atât de îngreunat, cercul de vederi religioase al elevului atât de strimț fiind. Tot acestei împregiurări — mănecând din principiu, că totul se desvâltă după cum este și germinele sau plămădela, — se poate aserie și faptul constat și dureros, că *nici națiunea noastră nu este liberă de caracter infirme și clătinate, lipsite de baza morală.*

Este deci timpul suprem ca învățătorii nostri să se desfacă din brațele acestui mecanism regretabil, vivificând acest tudiu, introducând cum am dice nou suc de viață în principalele vine ale corpului nostru național. Datorii sunt învățătorii a jertfi mai mult timp pentru pregătirea lor proprie, căci numai ocupându-se însuși mai mult

acasă pot propune acest obiect în mod mai rațional și în conformitate cu succesele pedagogiei moderne. Pondul principal să se pună pe explicări și scopul să fie darea de noțiuni mai bine mai puțin, dar lămurite.

La acest loc revocăm în memoria învățătorilor o cardinală datorință și anume: datorința de a se îngriji ca învățământul să fie confesional per eminentiam, ca în membrii bisericii noastre să treacă o puternică conștiință de confesiune, o viață iubire față de biserică și superioarii ei. Am remarcat acestea în timpul mai nou cu deosebită insistență o spunem și acum învățătorilor tuturor școlilor noastre și în deosebi catechetilor.

Catecheții ocupă un loc deosebit în organizațiunea instrucțiunii noastre confesionale. Locul cel ocupă ei este de o valoare înaltă.

Lor le este concredută propunerea religiunii la elevii cari frecventă școlile străine. Considerând că acești elevi sunt expuși multor cercări, cercetând ei școlile de confesiuni străine, în parte însă și școlile ale căror conducători exerciază diferite presiuni morale asupra elevilor, — se înțelege de sine că poziția, chemarea și responsabilitatea catechetilor este mai grea și mai mare. Este grea chemarea lor întru cât au a se lupta cu totă puterea posibilă pentru salvarea membrilor confesiunii și ai națiunii noastre din lațurile ce le pun străinii, ceea-ce o fac deșteptând pe lângă conștiința puternică de confesiune, și conștiința de neam, firesce între marginile permise. Catecheții nostri să nu se credă numai de instructori simpli de religie, ci de adeverați misionari și părinți sufletesci, ér pe lângă acesta și de propagatori și cultivatori ai limbei. Statul ne sprijinesce în privința aceasta — ca în toate cele — destul de mășter. Dar să nu contăm la spriginul străinului ci să ne vedem însine de ale noastre.

Mai avem în acest stat încă atâtea libertate ca să ne cultivăm religia. Este la rëndul nostru a ne folosi de libertatea aceasta până ce o avem, căci folosindu-o ne facem calea pe care să ajungem la zile mai bune și mai senine.

„Tems“ despre situația politică magiară. „Tems“ scrie în unul din numerii săi mai recentii următoarele:

„Serbările millenare, cari au legănat țara în o dispoziție lirică, și au ridicat-o în splendoarea apoteozei, se apropiu de sfârșit, parlamentul s'a întrunit și se pare, ca și când cestiile, cari sub decursul somnului frumos au fost suspendate, s'ar reîntorče cu atât mai cu greu, pretindând deslegare. Nu putem seceră glorie nepedepsiți și nu putem să ne urcăm pe capitoliu fără deșteptarea jalușiei și invidiei: nici succesului splendid al expoziției din Ungaria nu-i urmăză recunoștința curată. Guvernul Ungariei și partidul său liberal a ajuns în crisă la deslegarea acelei referințe, ce îl légă de Austria. E adevărat că Austria, tovarășul de viață al Ungariei, nu începe acum pentru prima dată să protesteze în contra împuțnericiei peste măsură a tovarășului său. Ungaria totdeauna a avut răvnă a se subuciuma după domnie. În tot locul era cu ochii, mâinile încă i-s'au sdrobotit cu multe afaceri. Acum i-s'a umplut măsura. Până când Ungaria să vedea falindu-se, că ea e în stare să conducă economie de casă separată de Austria, Austria a cerut extradarea socotelilor și le examinază, nu cumva e înșelată în comunitate? Ungaria întrégă, începând dela guvernul liberal, până la cea mai extremă opoziție, protesteză unanim în contra ridicării poverilor ce cad pe ea din speșele comune. Austria încă nu cu mai puțină conțelegere declară, că Ungaria dela împărțirea purtării poverilor (1867) s'a înavuțit, a progresat, deci trebuie să plătescă mai mult. E probabil, că regele va prolungi pe un an starea actuală; modul acesta însă va mări numai greutatea situației. Opinia publică vieneză se ridică cu vehemență în contra presiunii Ungariei, care voiesce ca și în Viena numai politica magiară să se facă. Acesta se

FOIȚA.

Femeia română

de
Carmen Sylva.

II.

Dintre toate viețile așa de tulburate a femeilor române de pe tron și de pelângă tron; de sigur cea mai furtunoasă a fost cea a domnei Kiajna, soția lui Mircea Ciobanul (1540—1590), atât pin cauza propriei sale naturi violente și ambițioasă, cât și mai mult din cauza împrejurărilor contra cărora ea avé de luptat.

Soțul său, domnitoriul Mircea fu supranumit ciurma boerilor și biciul poporului. El domni în trei rënduri și ucise mai mult de 2000 boeri.

Cifrele cronicarilor n'au fost nici odată controlate și ele sunt mai de grabă elocvente decât exacte.

Rénasă văduvă în 1560, dna Kiajna puse pe tron pe fiul său Petru Schiopul, dar boerii alungați se întorseră în țară și o alungară peste Dunăre. Ea însă nu perdu curajul, ceru ajutorul Turcilor, se puse, înar-

mată din creșet până în tălpi, în fruntea armatei, bātu pe boeri de două ori și reașeză pe fiul său pe tron. Când fiul său se făcu nesuferit în Valachia din cauza birurilor și crușimelilor sale, ea întrebuintă totă influența sa pelângă sâblima Pörtă, pentru ca să-i i-se deee tronul Moldovei și de a fi înlocuit în Valachia prin fratele său Alexandru. De patru ori Petre Schiopul fu rësturnat, dar domna Kiajna eși totdeauna victorioasă pentru fiul său, i redădu tronul, pe care ea puse mai târziu pe fratele său vitreg Iancu Jasson, ea dădu nepotului său Mihnea tronul Valachiei. Cronicarul povestesc multe doveđi de energia și de crușimea domnei Kiajna, dar spațiul lipsesc pentru a da amănuntele acestei vieți ciudate. Ea puse într'o ți pe o tavă, în mijlocul unui ospăt, capul plin de sânge al unui trimis; ea chemă la o serbare, la Curte, un mare număr de boeri, de preoți și doi episcopi și după ce au jurat pe Sf. Fecioră și toți sfinții că nu le va face nici un rău, puse de-i sugrumă pe toți.

Curajul ei neînfrănat, energia sa nu se desminț nici odată și dacă ea era crudă, trebuie să fim socoteți de timpul său și de cei ce o încunjurau.

O apariție, de o mărime mișcatore, e demna soție a mult iubitelui erou a poporului român, Mihaiu Bravul. Ea se numia

Stanca, din familia Crețulescu și fu în toate întâmplările, cel mai bun amic și povățuitor al acestui mare domn.

La începutul carierei sale, cât timp ai ținut luptele pentru corună contra lui Sinan Pașa, Mihaiu fu nevoit de a și pune femeia și fiica în siguranță la curtea lui Sigismud Batori, prințul Transilvaniei. De acolo el le trimise cu mama sa la Sibiu și numai în Decembre 1595 domna Stanca putu intra în capitala sa Tergoviște, unde se ocupă cu multă energie de nenorociți, de flămânzi fără adăpost și fără foc.

Au făcut prizonieri pe fiul și fiica unui ture de distincțiune numit Mihaiu Oglu și i-au dăruit lui Mihaiu Bravul. Dar domna Stanca, după ce le-a făcut o primire foarte bună, i-au trimis la părințele lor.

O conspirație a Khanului Tătarilor și multe alte necasuri întunecă zilele domnei. Ea păstra în toate greutatele liniscea, și înțelepciunea ei o făcură să prevină multe primejdii. În momentul în care soțul ei, îmbăt de victoriile sale, fericit de pacea propusă de către Sultan, vui ca să intre în Transilvania spre a o cucerii, ea cercă al îndupleca ca să renunțe la această idee, arătându-i necesitatea ce au poporele de recunoștință ce ei o datorău lui Batori pentru ospitalitatea ce le-o dăduse în timpurile grele.

Dar prieșpând că rugăciunile ei sunt zadarnice, ea hotărî de a lua pe copii săi Nicolae și Florian și de a-i însoți pe Domn până în fața inimicului. În bătaia dela Șelimber în potruva cardinalului Batori, ea era în primele rënduri, la adăpostul celor trei cruci de aur, care erau purtate în fruntea armatei.

La întrarea triumfală a Românilor în Belgrad, ea singură rămăsă cu fața gânditoare și cu ochii întristați, ea cuprinsă de nisce presimțiri dureroase; s'ar fi cređut că toate aceste onoruri o oboseau. Când asasinii lui Andrei Batori aduseră lui Mihaiu Bravul capul nenorocitului print, pe domna Stanca o podidiră lacrimi'e, și la întrebarea ce i-o făcu soțul său, pentru ce plânge, ea răspunsă:

— Ceea-ce i's'a întâmplat lui se pôte foarte bine să și se întâmple și ție și acestora! arătând la copii săi.

Ea puse să se caute corpul cardinalului și l înmormentă cu pompă. Prin blândețea sa, ea încercă de a micșora furia bărbatului său, încercând cu binefaceri pe vechii săi supuși valachi, precum și pe cei din Transilvania cucerită.

Ne mai simțindu-se la adăpost nici în Belgrad, nici în Tergoviște, ea luă pe fiul său cu ea la Făgăraș. După nenorocița bătaie

înțelege nu-îi opinia foii oficiale sau a celor liberale, ei cu atât mai vedit domnesce în o parte a aristocrației înalte, în cercurile anti-semiților, conservatorilor și a socialistilor creștini. Lueger pentru o mare parte din succesele sale mulțămesc acestei antipatii în contra Ungariei și prepotenței ei. Acesta îi poate pune pe gânduri și pe Magiari. Ora crizei a bătut.

Din parlamentul magiar.

Sedința dela 9 Septembrie 1896 n.

Sedința de azi a fost foarte rău cercetată. A decurs de tot liniștit, fără nici un interes. Se prezintă vre-o câteva cereri de concedii, cari se acordă; se anunță, că expirând termenul de 30 de zile dela alegerea vicariului Iosif Goldiș, de deputat fără a se pretexta alegerea, acela se verifică și apoi se purcede la desbaterea specială asupra proiectului de lege despre procedura criminală, din cari se primesc cu puține modificări 141 de §§.

Sedința dela 10 Septembrie 1896 n.

Tot atât de liniștit și slab cercetată a fost și sedința de azi, ca și cea de ieri.

După cetirea și verificarea protocolului din sedința trecută, și după prezentarea câtorva acte, se trece la ordinea zilei, la continuarea desbaterei asupra proiectului de lege despre procedura criminală din care se primesc cu puține notificări §§ 142—348.

Mesa studenților.

Duminecă în 1/13 Septembrie s'a deschis „Mesa studenților” la institutul „Albina” pe anul scolar 1896/7.

Admiși sunt 50 studenți dela școlile medii din loc. Și anume:

din clasa VIII	5
„ „ VII	8
„ „ VI	8
„ „ V	7
„ „ IV	12
„ „ III	7
„ „ II	3
Total	50

Între cari 32 studiază la gimnaziul de stat, 10 la gimnaziul ev. lut. 8 la școala reală ev. lut.

Concurs s'a publicat numai pentru 2 locuri devenite vacante în urma ieșirii a doi studenți cari în anul trecut au fost în clasa a VIII-a, pentru cari au concurat 54 de penitenți.

Parte pentru-că n'au terminat anul expirat cu succes, parte că s'au dus la alte școle însă, din cei din anul trecut nu s'au prezentat testimoniiile 11 înși, și astfel câtră 39 vechi s'au mai primit de astădată 11 studenți, toți cu calcul general cel puțin bun, și anume din clasa VIII: 1, din cl. VII: 2, din cl. VI: 1, din cl. V: 3, din cl. IV: 3 și din cl. III: 1.

Nainte de servirea bucatelor directorul „Albinei”, dl P. Cosma, denumind de ductor

pe studentul de cl. VIII gimn. Nicolae Schiau, în o cuvântare scurtă a accentuat: că institutul „Albina” a înființat „mesa studenților” nu simplu pentru ajutorarea studenților săraci, ci mai vartos pentru ajutoarea acelor tineri români relativ săraci, cari au talent și voie pentru studiu și cari cu prestațiile lor ne îndreptătesc a spera că vor deveni oameni harnici, membri folositori poporului român.

La început direcțiunea institutului a fost mai cu considerare și la studenții cu calculi mai slăbuți. Resultatul acestei eulanțe a fost, că din 48 deja în anul al doilea 9 înși n'au mai putut reflecta la acest ajutor.

De astădată s'au admis numai tineri cu calcul general eminent și bun. În viitor tot asemenea se va procede, — ba de aci încolo nici dintre cei actuali nu se va mai admite la mesa studenților nici un tiner, care în decursul anului scolar a regresat în calculi fără de a fi justificat regresul prin morb s'au alte împregiurări acceptabile.

Pretinde deci direcțiunea dela tinerii cari se bucură de acest ajutor, ca și ei înșiși să se ambiționeze a fi între cei dintâi studenți, ca ieșind de aici, chiar și împregiurarea de a fi fost membri la mesa studenților dela „Albina” să le servescă drept un titlu acceptabil la dobândirea stipendiilor, de cari toți au lipsă când trec la facultăți.

Noutăți.

Examen de calificățiune preotească.

În 26, 27 și 28 a. l. c. s'a ținut în semin. archidicesan examenul preotească de calificățiune la care s'au însinuat cu totul 23 clerici absoluiți. În comisiunea examinătoare au fost designați din partea Preavenerabilului Consistoriu archidicesan Ilustritatea Sa Dr. Il. Pușcariu; Reverendisimii dñi asessori consist. I. Hannia (în pensiune), Zach. Boiu și Matei Voileanu. Resultatul examenului în general a fost mulțămitoriu; toți au reușit, deci în rândul celor candidați la preoție au pășit: Nicolae Albu, Ioan Aldea, Andreiu Badiu, Lazar Bera, Ioan Bercean, Alexandru Boieriu, Nicolae Chirciu, Ioan Dăian, Ioan Dobre, Ioan Dordea Romul Gomboș, Ioan Hanzu, Romul Măeruşan, Gregoriu Manițiu, George Modran, Eulampiu Negrea, Stefan Nicola, Nicolae Pallade, Ilie Pop, Avram Sârbu, George Simplăcean, Vasile Stan, și Savu Timariu.

Avis. Comitetul reuniunii femeilor române din Sibiu în sedința sa dela 9 l. c. n. a luat asupra sa și pentru durată anului scolar 1896/7 conducerea economică a „Mesei studenților”, ce o susține institutul de credit și de economii „Albina” și a decis totodată să rōge pe toate domnele române din Sibiu, ca să îl sprijină cu prețiosul lor concurs în aceea conducere.

Spre acest scop va circula în zilele proxime o listă pe la fie-care domnă română

în care va fi comunicată modalitatea de conlucrare și asupra acesteia ne luăm voia a atrage și pe această cale binevoitoarea atențiune a stimatelor domne române din Sibiu. Dela biroul comitetului reuniunii femeilor române din Sibiu.

Sibiu în 9 Septembrie n. 1896.

Maria Cosma,
presidentă.

Dr. Vecerde,
secretar.

„Unirea” din Blaj strâmbă din nas din cauza entrefiletului nostru de azi e săptămână, intitulat: „Zichy locutus”. Faptul că „Unirea” ia în apărare pe generalissimul catolicilor, nici semnificativ nu mai este!

Vultur cu două capete în Buda

pesta. În sedința ultimă a comisiunii financiare parlamentare s'a iscat între Bánffy și Pázmándy o discuție vehementă. Pázmándy adevărat cerea cu insistență delăturarea vulturului cu două capete de pe palatul din Viena al guvernului magiar. Bánffy se miră de ce recriminează Pázmándy cu atâta vehemență vulturul acela, când în Budapesta chiar, se află case multe înzestrate cu pasărea acesta. Pázmándy declară că nu are cunoștință, va căuta însă după aceste case, și va dispune delăturarea eventualilor vulturi aflători pe ele.

Și proști și sălbatici.

În zilele aceste s'a adus la tribunalul din Deva o sentință, care cu drept cuvânt, ne îndreptătește la titula de mai sus. Eăta antedecentele: Fiicele preotului George Popovici din Leșnic eșind la plimbare cu o soră a lor măritată au fost oprite în drum și apoi provocate în mod obraznic de câtră doi gendarmi, ca să-și rupă și arunce frunza tricoră de pe haina, ce o purtau. Se înțelege, fiecele indignate de manierele grosolane ale acestor târbăciți s'au opus dicând că tricorului e cusut de haină și prin urmare nu pot să-și strice haina pe drum. La aceste cel mai forte în prostie și sălbăcie „Fekete Jozsef cu o furie barbară se repezi la d-șora Sinefta Popovici și cu puterea a rupt de pe gâtul ei pantlica tricoră română”. Despre bravura aceasta a lor au reletat și oficiul pretorial din Deva, care la rândul său încă nu s'a lăsat mai prejos, ci și-a făcut datorința patriotică. A pornit cercetare, în urma căreia la 29 Iulie n. d-șorele Sinefta și Victoria Popovici au stătu înaintea solgăbirului din Deva, Fekete Károly. Apărătorii d-șorelor între altele a spus că „pantlica confiscată se vinde prin prăvălii, deci e un obiect de negoț și prin urmare dacă se poate vinde și cumpăra se poate și purta”. Nu sunt colorii străine, de-ore-ce chiar și colorile Budapestei sunt roșu-galbin-venat. După un restimp de 29 zile dela pertractare patrioticul solgăbiru aduce următoarea sentință: „Maria, Sinefta și Victoria Popovici, până acuma nepepsite, pentru purtarea de insignii străine se judecă de vinovate! Drept aceea se pe depesc: cu câte o zi de închisoare sau 5 fl. apoi fie care cu câte 35 fl. 80 cr. pedepsă în bani ca spese.”

În contra acestei draconice sentințe acuatele au recurat la vice-comitele. „Revista-Orăștiei” scrie, că vice-comitele ar fi dis, câtră feciorii, pe cari îndemnându-i a merge la milleniu i-au reflectat, că vor merge, dacă le permite se pōrte tricorului românesc: „Puteți se purtați cât vreți, ba și obielele în opinii pot se vō fie în tricor, numai veniți”.

Dacă astfel a raționat atunci d-nul vice-comite asupra „insigniiilor străine” așteptăm, ca se fie consecuent și se anuleze sentința adusă de subalternul său consențios. Vom vedea.

Țarul și parisienii. În Franța se fac pregătiri enorme pentru primirea țarului. Cu deosebire se pune mare pond pe măsurile de precauțiune pentru încunjurarea periclitării vieții țarului. S'au trimis opt detectivi în Anglia pentru a se împedeca vre-un eventual atentat îndreptat de acolo. S'au trimis doi oficiali de poliție la ambasadorul francez din Londra, cari să fie cu grije la stațiunea din Dover. Pe timpul când va veni țarul, toate trenurile de pe linia respectivă vor avea să aștepte, pentru încunjurarea ciocnirii. Guvernul și a îndreptat atenția și asupra locuitorilor străini de pe linia, pe care va veni țarul, ba pe mai mulți i-a îndepărtat în străinătate.

Tragedie mișcătoare. Fiica proprietarului Ioan Popovici din Satoraljaújhely se plimba la braț cu mirele seu prin grădină. Mirésa Otilia s'a plecat să rumpă o flōre, cu care se decoreze pieptul fiitorului ei soț. În momentul când a rupt flōrea o viperă a mușcat-o de mână și nefericita mirésă fără conștiință a căduț în brațele desperatului său mire. Ajutorul medical a fost numai decât reclamat, dar spre durerea tuturor fără folos, căci mirésa în câteva ore a trecut din viață.

Cincisprezece lași de dinamită furate. În zilele trecute, după-cum aflăm din foile magiare, s'au furat 15 lași de dinamită dela stațiunea Greben a societății de navigație de pe Dunăre. Întemplantarea acesta a produs o spaimă teribilă, s'au trimis depeși la ministrul de interne. Jendarmeria din Segedin a pornit cercetare mare în comunele din jur. După-cum s'a constatat mai târziu, lașile sunt furate încă din 7 Septembrie, trēba însă nu s'a comunicat, ca cu atât mai ușor se pōtă fi prinși făptuitorii. În fiecare ladă se aflau câte douăzeci și cinci funți de dinamită. Se crede, că lașile au fost transportate pe corabie câtră Sērbia.

Sinucidere. Foile din Cluj comunică un cas unic de sinucidere. Farmacistul din Deș, Roth, fiul fostului deputat, a luat în căsătorie pe una dintre cele mai frumoase și de frunte domnișore din Cluj, la 3 zile după eununie s'a și sinucis. Causa a fost un atac de nervi. Tinera văduvă s'a îmbolnăvit și ea de supărare, căci căsătoria a fost încheiată din curată dragoste.

dela Mirislău, Mihaiu plecă prin munți și trecu în România cu femeia și copiii săi.

Simțind mersul amenințător a lui Sigismund și a lui Moise Székely, Mihaiu se hotărî a face pace cu Basta, cu condițiunea de a lăsa ca ostatici în Transilvania pe întrēga sa familie.

Nenorocita Dōmnă fu aruncată în închisoare de câtră Stefan Csaky și tratată în chipul cel mai barbar, transportată dela Făgăraș la Sibiu și dela Sibiu la Făgăraș, fără ca arestul său se devină ceva mai liber sau mai puțin aspru.

Noutatea asasinatului soțului său o lovi crud și nu se scie cum ea însuși putu scăpa de loviturile asasinilor.

În 1602, i se dădu în sfērșit libertatea și pe când fiul său se ducea la Viena pentru a căpăta tronul tatălui său, ea se retrase în mănăstirea Cozia, unde găsi trăind încă, pe mama lui Mihaiu Vitézul, care se călugărise.

Ne închipuim cât de durerōsă a trebuit să fie întēlnirea acestor două femei nenorocite. Anul următor, ea mărită pe fiica sa în Grecia și în 1604, pentru a pune capăt unei vieți pline de chinuri și de nelinisece, fu atinsă de ciumă, care băntuia pe atunci România. Cea din urmă faptă a ei fu un dar făcut episcopului din Rēmnice.

Portretul său se vede încă pe zidul mănăstirii Caluiu, o figură blândă și melancolică, plină de inteligență, în costumul său de Dōmnă, cu corōna pe cap, rochia roșie brodată cu aur și manta cu blana de cacom. Cu regret te desparți de această nobilă femeie, când n'ai dat asupra ei decât câteva noțiuni, un schelet a acestei frumoase și durerōse existenți, o idee asupra acestor mar furtuni, care au vēnturat-o și au înghițit o, nepuțēdu o schimba nici odată.

O apariție originală e soția lui Erimia Movilă, domnul Moldovei (1595—1620).

Ea nu ajunse interesantă decât în timpul vēduviei sale, în 1607. Vestitul cronicar Miron Costin povestesc cum ea puse să otrăvescă pe cumnatul seu Simeon Movilă, cum ea luptă în capul copiilor sei în contra copiilor lui Simion, cum ea chiamă în ajutor pe cei trei gineri ai săi, polonezi, și cum ea reuși a pune pe fiul seu pe tron. Dar după puțin timp Turcii îl răsturnară și puseră pe Stefan Tomșa în locul seu. Elisabeta se retrase în Polonia, unde începu a aduna o armată.

Fiul său fu prins de Tătari și înecat în Nistru, 6 ginerii săi fură făcuți prizonieri; unul din ei își cumpără libertatea, altul se făcu musulman. Atunci Elisabeta se hotărî a intra singură în țēră în fruntea armatei

sale, pentru a cuceri tronul pentru unicul fiu, Bogdan, ce-i mai rămăsese.

Ea bātu pe Stefan Tomșa la Tătărani (1615) și puse mână pe tronul Moldovei.

Dar Strinder Pașa și domnul Valachiei Radu Mihnea se uniră și merseră contra ei. Strinder Pașa îi trimise răspuns că el îi aduce stēgul și puterea din partea Sultanului, dar domnul Radu vēdēnd că ea va cădea în capcană își făcu o datorie de creștin de a o vesti. Ea nu credu în sinceritatea unui vrășmaș și fu prinsă împreună cu fiul său. O ducea într-o căruță, când întâlni nisce boeri, la care ea strigă plângēnd: „Boeri, boeri! păgānul mē necinstesc”. Se spune că ea a tăiat una din frumoșele sale coșite și că ar fi aruncat-o unuia dintre ei. Se află încă la Suceva. Ea fu silită a fi femeia unui agă turc, și cronicarul sfērșesc povestirea sa povățuind pe femei de a rămānea credincioase la furcă și de a nu se amesteca în trebile bărbaților.

E aprōpe un repaos de a vedē ridicāndu-se, în mijlocul acestei vijelii care se chiamă istorie a Romāniei, pe demna soție a vestitului Domn Matei Basarab, Elena (1633—1654) care fu sufletul renascerei biserice. În casa sa găsi Varlaam, metropolitul Moldovei, un catechism calvin, căruia el îi făcu un răspuns. Acestă păreche înțeleptă și cultivată lucră

din puteri spre a introduce limba română în biserică, în școle și la curte. De atunci liturghia se face în romānesc în loc de în limba grēcă sau slavă, întrebuintată până atunci.

Dōmnă Elena puse să se traducă din limbi străine în limba română cărțile bisericesti și le tipări pe cheltuēla sa. Ea fu regentă în timp de câteva luni, cât Matei stătu la Constantinopol spre acăpēta investitura. Ea trebuie să fi iubit florile, căci se află o scrisōre a femeii unui judecātor din Brașov, care-i trimise sēmințe de flori.

Domnița Bălăsa a vēduț decapitāndu-se în aceiași zi la Constantinople, după luni de torturi în închisoare, pe tatăl său Constantin Brancoveanu, pe cei patru frați și pe soțul său Văcărescu, un urmaș al lui Radu-Negru și străbunul a patru poeți. Li se propuse pentru cea din urma dată ca să se facă musulmani, dar ei muriră până la cel din urmă, credincioși creștinismului.

Domnița nu mai voi nici bogăție, nici putere. Ea dădu dar tot avutul său bisericei Brancoveanu și întemeiă mārēțul spitalul Dōmnă Bălăsa. Spitalele în România sunt înzestrate cu averi de milioane și în ele se îngrijesc gratuit bogăți și sēraci.

Domnul Moldovei, Vasile Lupu avea trei fete vestite prin frumsețe. El mărită pe

Un duel serios cu sfârșit... ridicol. Sâmbătă la amiază a avut loc un duel cu pistol în fața deputatului dietal Veszter Imre și proprietarul din comitatul Nyitra, Skublics József. Condițiile duelului au fost o pușcă-tură (în vânt) de la 30 pași. Prima dată a puscat Skublics, în vânt, și după el Veszter asemenea.

Întru adevăr nație cavalerescă! Se fac unii pe alții de două parale, se pun apoi într-un mod cavaleresc față în față cu câte un pistol în mână și... pușcă în vânt. Lucru natural cinstea li salvată! Ridicol!!

Presa engleză contra Sultanului. Foile din Londra aduc scirea, că puterile europene se ocupă cu ideea detronării Sultanului. În mai multe orașe din Anglia se țin adunări populare, cari se ocupă de ideea aceasta. S'au ținut în zilele trecute în Londra, Birmingham etc. meetinguri, în care s'a luat poziție ostilă în contra Turcilor, dar mai ales în contra Sultanului. În curând o să se țină sub presiunea fiului lordului Salisbury o adunare populară, care în formă de propunere va subterne parlamentului spre dezbateră ideea aceasta.

Victimele jocurilor hazarde. În orașul Nizza a sosit de curând o tineră păreche, care spunea că vine din Marseille și doarece a petrecut câte-va zile în Nizza. Preste noapte au tras la hotelul Villefranche exprimându-și dorința de a lăsa să doarmă liniștiți până târziu în ziua următoare. În ziua proxima la orele 12 din vî se deschide lierul c'aspeții tineri nu voiesc a deschide ușa a înțrat cu forța în odaia lor de dormit. Tabloul ce i-sa prezentat era îngrozitor: Femeia mîrtă pe pat, ér bărbatul, care a făcut pe călăul, cădut din genunchi mort înaintea ei. O bucată de hîrtie, ce s'a aflat pe masă conținea următoarele: Nu de mult ne-am împreunat în viață și împreună dorim a ne scori și în mortem. Decât a trăi în miserie și griji — după pierderea averii noastre — mai bine mîrtă. Nu vî siliți a afla cine suntem, și ertați pentru neplăcerea ce v'am causat prin întemplerăa această. Ce bani mai avem servescă ca preț pentru odae și servicii. Destina a făcut, ca să ne cunoșcem la Monte-Carlo, unde am perdut totă averea noastră de 50.000 (cincideci mii) franci. Nu putem trece ușor preste superficialitatea această, mai bine murim.

Un oraș în surprare. Întreg teritoriul orașului Brux e pe cale de a se surpa. O parte însemnată a orașului o dea cufundată, celelalte părți sunt în pericol teribil. Să crede că minele de cărbuni din jur, exploatate peste măsură cauzează surprarea. Întreg orașul și jurul a fost examinat de experți spre liniștire locuitorilor, nu se crede însă de posibil a se împiedea catastrofa grăznică de a fi cufundat întreg orașul.

cea mai mare cu Ioan Radzivil, platinul Litvaniei; pe a doua o trimese la seraiu pentru a înlănțui mânia Turcilor, provenesă din cauza alianței lui cu Leșii. Rămasese cea a treia, Ruxandra, cea mai frumoasă din toate și cea mai cultivată. Pe această o ceru în căsătorie Timuș, Hatmanul Cazacilor, care o văduse la Iași, când a fost acolo ca trimes. Domnul refușă, dîcînd că nu-și pôte mărta fata cu un sîlbatic. Cronicarul Miron Costin, spune de Timuș că avea: „numai singur chipul de om, ér totă firea de fiară“.

Tatăl lui Timuș, Hatmanul Bogdan Hmelnițki, devastă Moldova cu 16.000 de cazaci și 20.000 de Tătari, bătă pe Vasile Lupu și l' sili a logodi pe fca sa cu Timuș, dar îndată ce armatele Hatmanului dispărură, domnul nu-și ținu cuvîntul, găsî mijloc de a învîrjbi pe Cazaci cu Leșii și de a-i face să pörte războiu între ei. Hatmanul bătă pe Leșii și trimise veste lui Vasile că va năvăli asupra lui cu 100.000 Cazaci (cifra cronicarilor).

În luna lui Iunie 1652, Timuș întră în Moldova și sili pe domn a face nunta. „Mare netocmela în de potriva caselor și firilor, dîce Miron Costin. Acestă parte era o domnie de 18 ani și împărăției cu belșug și cu cînte semănătoare, ér cealaltă parte de doi ani eșită din țărănie“.

O mănăstire, nu departe de Iași, a pă-

Correspondență particulară

a „Telegrafului Român“.

Dela Pareng până la Retezat.

Cât sunt de măestrice figurele bătrănelui Pareng și a încărunțitului Retezat, pe cari moșii și strămoșii noștri i-au pomenit precum se vîd ađi.

Ei privesc cu drag spre plaiurile României și la cetățenii ei buni, ce și-au dovedit virtutea română, pe câmpul de luptă, cu atâtea nămurii ce au năvălit asupra lor, — dar zărese totodată și cu jale pe copleșesc pe partea opusă a unui popor care pleșese pe altele, neavînd nici odată liniscea și traiul pacinic.

Cu duioșie privește bătrănel Pareng spre Vulcan, unde Sâmbătă în 5 Septembrie a. e. națiunea magiară din fruntea comitatului Hunedórei, au ridicat un monument drept suvenir millenar.

De asemenea întristat își deschide pleoapele sale și încărunțitul Retezat și cu jale privește spre comuna Zeicani unde trufășa națiune la 6 Septembrie — cu o đî mai târziu — a ridicat un alt monument millenar, drept suvenir pentru eroiul Ioan Huniade, care l'a eliberat Ungaria de jugul turcesc.

Dați-mi voie domnule redactor ca despre ținuta Românilor la sîrbătoreă acestor două monumente să vă împărtășesc ceva, după modesta-mi putere intelectuală în înfrîstat, ba uimit, să vă spun că nu numai cei doi munți priviau cu jale și neîndestulți dar și pămîntul ce-l călcău cu vîile și arborii seculari desaproba pașii Românilor, ba chiar și cerul a plîns de prostia lor și cu forța i-a silit a se depărta.

Pentru scopul acesta totul îl voi descrie numai în liniile generale:

Sâmbătă dimineața au sosit la gara din Petroșeni o mulțime de Magiari — fruntea comitatului, — Români nu erau. Într'un târziu vîdui totuși în marea cunună un bobocoiu, pe Moldován Gergely, vestitul filolog din Cluș, care învață pe Români limba ro mână ungurească. Au mai fost într'un unghiu și doi scăieți din Hațeg.

La Petroșeni, și de aci încolo, am fost dați de gol.

Pretutindenea popor român, preoți și dascăli români, de ambe confesiunile, cu proptopul în frunte — ca ploaie alergau în ropul capului, ca să nu scăpă alergu și se pîrdă o suvenir, ce le servește de cea mai mare rușine, ce pôte îndura omul necunosător de poziția și de chemarea sa.

Dar ce lucru imposant a fost la sosirea oșpeților cu tren separat în Vulcan? Nația, nu cred să fi rămas vre-nate, au alergat acolo ori vre-un dascăl, ci cu popor cu tot, au alergat la tîmbălău, să primescă pe banderiu, să facă onoare acelora, cari când au lipsă de noi te desmîrdă, te încântă și te înlaltă cu promisiuni și vorbe goale, ér în cealaltă vreme „ești coddă, ești nimic, român prost, — O te büdös bocskor.“

strat numele de Frumosa, fiindcă frumosa domniță Ruxandra, petrecu după nuntă câte-va zile acolo, înainte de a urma pe bărbatul său la Cehrin.

Vasile Lupu nădăjduia că cu ajutorul ginerelui său va putea răsturna pe Matei Basarab și va putea reuni cele două tronuri a Moldovei și a Valachiei, dar fu bătut pe Dâmbovița și perdură și un tron și altul. Timuș alergă în ajutorul său, fu victorios și se închise la Suceava.

În acest oraș, Timuș fu lovit de o bombă aruncată de cătră Vișnovețki, vechiu pețitor a Ruxandrei. Dar răzbunarea acestuia nu-i servi la nimic, căci frumosa Ruxandra nu se mai mărta. Ea trăi în orașul Rascov pe care îl dăruie socrului său nu se întor în patria sa decât pentru un proces cu Dilenii în 1670.

În 1688, în fața trupelor leșești și ca zace, care intrau în Moldova sub Ioan Sobieschi, ea se refugă în mănăstirea tatălui său, la Adamț. Dar un boer numit Crupenschi o tradă, aduse cazaci în cetatea Neamțului, unde pe pragul porței, tăiară capul frumoasei Domnițe Ruxandra.

Se păstrează încă mai multe autografe de mîna sa, mai ales în limba grăcă.

(Va urma).

Nu mă mir de preoții noștri cari au mers acolo se servescă... să se rîge lui Dumneșu... căci pe aceia are cine să-î tragă la răspundere... dar mult mă mir de ceilalți preoți, 6 gr.-cat. și 4 gr.-or. cu 3 dascăli. Ce au căutat aceia pe acolo? Au mers dîră cu fetele la nede? Dîră cu aci tîrgul găine! și apoi de ce au stat eu gura gîla acolo? Vai de turma fără păstor!

Și mai presus! Un păcat mai mare strigător la ceru ca al părintelui protopop din Petroșeni Ștefan Radic nu mai este. Dsa și-a luat voie a ne reprezenta la banchet printr'un toast în limba magiară.

Sîrmanul Bolintineanu, unde a rămas dela acest creștin! El dîcea:

„Pentru limbă, lege și națiune mori,
Și-ți va fi mormîntu 'ncoronat cu flori“.

Dar cu toate acestea pot dîce că părintele protopop din Petroșeni a studiat și în Blăși. Numele celorlalți preoți îl retac fiindcă mi-e rușine de rușinea lor.

De aci oșpeții s'au rentors la Hațeg spre a merge la Zeicani — lăsînd pe poporul băstinaș și pe amărîții săi conducători să privească până se vor rușina la acel monument ridicat cu atîta pompă, plăcere și înfrățire. La Hațeg au sosit o primire de rege! care s'a rugat să nu-î încuatiereze la Români și așa a fost dus la un Jidan.

Cei doi scăieți încă au sosit cu trăsura cea mai deosebită, pre aceia s'au gătat toate ceremoniile; cu toate acestea însă nu i-au lăsat să mergă pe sub elegantă pörta triumfală, că le-a dat calea cu trăsura cu tot prin apă, pre la podul cel mare, și așa s'a rentors pe drumul bănatului. Laudă conducătorului.

Hațegul încă mai că se pôte ascunde cu conducătorii săi, dacă băieții de români au purtat torțele și poporul au alergat în masă cu toții întru întîmpinare.

După sosire și încuatiere a urmat concert. Duminecă dimineața stradele și piața Hațegului erau pline de trăsuri din toate comunele învecinate spre a duce oșpeții la Zeicani.

La 8 ore dimineața sau dos toți.

Aci ca și la Vulcan poporul român era sosit în masă, ba aci se arătară, mai buni patrioți, ba chiar asimilați și bunii tribuniști de odinioară.

Îi era scîrbă a vedea pre învătătorul Nicolae Trimbițoi din Grădiștea (Sarmisigetusa), care purta pe pept o cocardă națională ungurească, mare tocmai ca o scovardă de a celor din Zeicani; carea e suvenirul celor trei luni temniță din Segedin.

Causa el o va sci... Rușinea ér el o simțesce, ca și scriitorul notarial Ghileea Peter.

Să pot fali ungurii, căci români cu șubele lor, cu cățele lor mari — oieri dela munte — ce carde ungurești formau un banderiu de preste 120 ómeni.

Dar toate că toate cea mai neiertată și mare greșală și cea mai mare rușine, între cei vîro 12 preoți români ce erau ca privitor, a comis'o dl administrator vicari al Hațegului Nicolau Nestor, carele prin vorbirea sa despre Huniade, au pus prea puțin pond pre românismul d-sale atrebuind virtutea și învingerea, raportată de 15 mii ómeni creștini asupra 80 mii turci, aprópe numai ungurilor.

Nici dialectul d-sale, nici provincialismul nu-l tradă de un orator, cu atît mai puțin gesticulațiunile nu contribuiesc la reușita temei. Și dacă l'au lăudat ungurii, și mai ales acea cari ne privesc mai rău, pôte fi asigurat dl vicariu că s'au a comis o greșală ori păcat sau apoi s'au transpus cu totul în timpul, împrejurările și spiritul lor de vorbire. Puteau să lipsescă și cele două toaste a d-sale dela banchet, pentru că fișpanul și inspectorul scolar și așa l'au fost indus în lista bunilor patrioți.

Și aci afară de cei doi scăieți din Hațeg au mai fost vre-o două persoane, dar și acestea mai din curiositate și nici decum cu intențiunea ca să causesse vre-o supărare scumpei noastre națiuni.

Pe la 1 óră p. m. sau început jocul ba pôte mai de timpuriu, +8 fi văduat înălțirea; poporul român cu magnații jecau laolaltă într'un loc, ér cerul, cunoscîndu-le inimile... neputîndu-i suferi, norii vărsau lacrimi și rîre, ér oșpeții înfricați vîdînd puterea de sus mîhnită au luat-o la fugă, lăsînd monumentul, ca suvenir millenar Hunedestilor și poporului din Zeicani.

Sentinela.

Diverse.

Gladstone și musica. „Ómenii rîi nu cîntă“, dîceau bătrînii. Tot cam de principiu acesta a fost condus și nemuritoriul Shakespeare: „Ómul, în suflul căruia nu este cătuși de puțină musică, și pe care simfonia musică nu-l emoționează, acela e capabil de tradare, de nedreptate. Mișcările sufletului său sunt tardive și melancolice, ca nóptea“. După Gladstone musica este un dar dela Dumneșu: Marele bărbat de stat admiră mult cîntecul negru. Pe de Wagner nu-l iubesc, fiindcă nu e destul de simplu. Iubesc până la fanatism oratoriul „Mors et vita“ al francezului Gounod. La o ocaziune înaintea unei mari societăți, a vorbit cu atîta însuflețire despre musică, încât a fost purtat pe umeri de cătră ascultători. Analisele sale le a sfîrșit cu aceea, că musica nu este numai cea mai nobilă distrație a omenei, ci este totodată o indispensabilă condiție a fericirii ei.

Archiepiscopul din Paris contra bicicletului. Archiepiscopul din Paris, pe motivul, că nu-i compatibil ca poziția și chemarea unui mari societăți, a vorbit cu atîta spectacol caraghios, cum preoții cu reverendele pe ei percurg stradele Parisului, prin cerculariu a interzis bicicletatul la preoți.

Legenda rîului „Humora“ și a cetății „Gura Humora“, din Bucovina. În timpurile fôrte vechi nu erau în Bucovina mori de apă, ci numai mori de vînt. Și mori de vînt erau mai în totă țera. Și erau fôrte mulți morari români în Bucovina. Érá pe când a domnit în țera Moldovei vodul Ștefan, pe care îl numesc cel mare, s'au întemplat cum că au venit Tătarii și au avut lupte cu dînsul. Și s'au bătut în multe localități și mulți viteji români au perit în acele lupte. Dar Ștefan s'a arătat viteț și în aceste lupte cu Tătarii și era demn de poporul moldovan, ce l' cărmuia. Tătarii fură bătuti, și hordele lor s'au întors înapoi în stepele de unde au venit. Dar mulți dintre Tătari, stînd cîntă timp în țera noastră, nu au mai simțit dorul de a se întorce înapoi în locurile cele pustii de pelîngă Marea Negră, ci lea plăcut mai mult să rămăie pentru totdeauna în Moldova și în Bucovina, deorece aici erau câmpii mănóse. Și era un tatar, ce se chema Hu-Mervan. Hu era numele lui și Mervan însemna pe limba tătarilor, meșter. Adecă Hu-Mervan în face mîrtă meșterul Hu. Și era meșter în a face mori de apă, cum nu s'a mai vîduț astfel de mori nicări în totă Moldova. Hu Mervan a construit astfel de mori dealungul unui rîu din Bucovina, ce se chema atînci rîul Dîmnei, și care se varsă în rîul Moldova. Érá de atunce rîul Dîmnei s'a numit Moldova. Érá de atunci rîul Humora, întru amintirea morilor pe care Hu le făcuse acolo. Érá lângă mîrtă, ce era în locul unde Humora se varsă în Moldova, s'a făcut un sat, ce cu timpul a devenit un tîrgușor și acum e un orașel. Acest orașel se chiamă Gura-Humora.

(Timpul).
(Cules din Menelas Pineles.
(Gura din gura poporului)

Pe patul de mîrtă. Cutare bărbat, fiind pe patul de mîrtă dictăză notariului public testamentul:

— Las nevastei mele 5 mii coróne.

— Dar dacă se va mărta din nou după mîrtă d-tale?

— În casul acesta 10 mii coróne.

— Pentru-ce?

— Ca premiu pentru acel bărbat, care va lua de nevastă pe această mîrtă.

În hotel. — Auđi dle, carnea această de puu e fôrte tare.

— Fôrte drept, dar trebe să fii cu considerare la faptul, că a fost fôrte sănătos puu, căci la din contră nu ajungea adânci bătrânețe.

Loterie.

Sâmbătă, în 12 Septembrie n. 1896.

Budapesta: 61 76 77 79 13

Nr. 472—1896

[135] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci la școlile din comunele mai jos însemnate se descrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Boz (cu gr. cath. la olaltă) cu salariu anual de 300 fl. cuartir și lemne.

2. Nădăștia superioară cu salariu anual de 300 fl., cuartir și lemne.

3. Hașdău, cu filiile Cernișoara și Goleș cu sistem ambulant cu un salariu anual de 300 fl. prin repartitie dela popor.

Petițiunile de concurs instruite conform normelor din vigore se se așternă subsemnatului oficiu protopresbiteral în Petroșeni până la termenul provocat mai sus.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Hațegului.

Petroșeni, la 22 August 1896.

Avram Stanca,
adm. protopresb.

Nr. 307/896

[136] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci din comunele însemnate mai jos se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Bacea cu filia Cues cu salariu anual de 300 fl., repartiați în popor, cuartir în edificiul școlei și grădina de legumi.

2. Cărmăzenesci, cu filia Dănulesc, cu salariu de 300 fl. și anume: a) bani din repartitie 236 fl.; b) din cameta împrumutului dela stat 64 fl., cuartir în edificiul școlei, lemnele de încălzit și folosirea grădinei de legumi.

3. Gothatea, cu salariu anual de 300 fl., și adică: a) folosirea a 12 jugere de pământ arătoriu și fâneați 200 fl., b) una grădină intravilană 35 fl., c) în bani gata 35 fl., și d) lemne de foc 3 stângeni computeate în 30 fl.

4. Uleș, cu salariu anual de 300 fl., repartiați în popor și cuartir liber.

Dela reflectanții la aceste posturi se recere se se prezenteze până la alegere în vreo Duminecă ori sârbătoare la biserică din comuna, la care a concurat, spre a și arăta desteritatea în cântările bisericesci și pentru luarea de informațiuni mai detaiate despre starea școlei și modul de plătire al salariului.

Învățătorii ales la vreuna din aceste școli e datoriu să țină prelegerile în școală de repetiție împreună cu instruirea în cântările bisericesci, va fi obligat a cânta Dumineca și sârbătorea în strună având a conduce cu școlarii și cântările liturgice în biserică.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi au să și așternă suplicile lor concursuale instruite conform normelor din vigore la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la termenul susindicat.

Ilia, la 21 August, 1896.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al Iliei în conțelegere cu comitetele parohiale.

Avram P. Păcurariu,
protopresbiter.

Nr. 464/896.

[137] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învățători din comunele mai jos însemnate, se deschide prin acesta concurs cu termen de 20 de zile dela prima publicare în foia „Tel. Român“.

1. Tămașa, cu salariu anual de 300 fl., cuartir liber și grădină de legumărit.

2. Miluan, cu salariu anual de 300 fl. și cuartir în edificiul școlei.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au să și așterne cererile de concurs

în termenul de mai sus, la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Fizeș-Sânpetru, 26 August 1896.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Ungurașului, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Paul Roșca,
protopresbiter.

Nr. 143—1896

[138] 1—3

CONCURS.

Posturile învățătoresci dela școlile mai jos însemnate din protopresbiteratul Orăștiei, sunt vacante și pentru ocuparea lor se descrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în diarul „Tel. Rom.“

1. Acmaru, salariu anual de 300 fl., și lemne de foc.

2. Dăncul mare, salariu anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

3. Ludești-Costesci, salar anual de 300 fl., cuartir și lemne.

4. Mărtinești-Turmas, salariu anual de 300 fl., cuartir și lemne.

Doritorii de a reflecta la vre-unul din aceste posturi au să și înainteze petițiunile instruite conform normelor în vigore la oficiul protopresbiteral în termenul deschis și în interesul petenților este ca să se prezenteze în comune în vre-o Duminecă ori sârbătoare pentru de a și arăta desteritatea în cântări.

Orăștie, 25 August 1896.

Oficiul protopresbiteral al Orăștiei în conțelegere cu comitetele parohiale.

Nicolau Ivan,
adm. prot.

Nr. 32/896

[128] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci cl. primă și a II-a dela școla confesională gr. or. română din comuna Bendorf se publică prin acesta concurs cu termen de 8 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Pentru postul dela școla primă învățătoriu (dirigent):

a) din cassa alodială în rate lunare decursive 200 fl.;

b) din repartitiune dela poporeni de ambele confesiuni 100 fl.;

c) grădina recerută și cuartir în natură.

2. pentru postul al II-lea.

a) conform rescriptului înaltului ministeriu r. u. de culte și instrucțiune publică dtdo 16 Iunie Nr. 24546/896 dela regim: 160 fl.;

b) din repartitiune dela poporeni de ambele confesiuni 140 fl.;

c) grădină și cuartir în natură.

Reflectanții la aceste posturi vor avea a și așterne suplicile de concurs instruite conform normelor din vigore în termenul legal prea onoratului oficiu protopresbiteral gr.-or. al tractului Agnita: Reverendis. Domn administrator prot. Nicolae Moldovan în opidul Noerich, având totodată a se prezenta în persoană înainte de expirarea concursului spre a și documenta desteritatea în cele rituale precum și calificatiunea practică.

Bendorf, în 18 August v. 1896.

Nicolau Gavrea,
președinte.

Membrii comitetului parohial, ca senat școlar:

Nicolae Popovicu și Iosif Basarabă prin Gavrea, Iosif Lungociu, Ion Albu, Ioan Gligor Pop, Iosif Bucșa.

Nr. 433/896.

[130] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci dela școlile din mai jos însemnate comune aparținătoare tractului Lupșei, se descrie concurs cu termenul până în 13 Septembrie a. c. v.

1. Bedeleu, cu salariu în bani 250 fl., ér 50 fl. în naturale, cuartir și lemne de foc.

2. Sălcia de jos, cu salariu

în bani 300 fl., cuartir și lemne de foc și folosirea grădinei.

3. Sălcia de sus, cu salariu în bani 300 fl., cuartir și lemne de foc și folosirea grădinei.

4. Căcova Jeri, cu salariu în bani 300 fl., cuartir, lemne de foc și folosirea grădinei.

5. Ocolişul-mic și Buru, dela fie-care câte 150 fl., laolaltă 300 fl., cuartir și lemne.

6. Lunca și Vidolm, câte 150 fl. dela una, cuartir și lemne.

7. Șasa, cu salariu de 300 fl.

8. Ofenbaia, cu salariu de 300 fl., cuartir, lemne de foc și 400 fl. grădină.

Toți concurenții au să se prezenteze în o Duminecă sau sârbătoare spre a și dovedi desteritatea în cântări și tipic.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi au să și așterne cererile de concurs în termenul de mai sus la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Ofenbaia, în 13 August 1896.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Lupșei.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 339/896

[131] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela școlile confesionale gr.-or. române din comunele mai jos scrise în protopresbiteratul Solnocului, se descrie prin acesta concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Tel. Român“.

1. Libotin, cu salariu anual de 300 fl. v. a. în bani.

2. Ungureni, cu salariu anual de 300 fl. v. a. în bani.

3. Rogoz, cu salariu anual de 300 fl. v. a. în bani.

4. Văleni afiliată cu Poiana porcului, cu un învățătoriu ambulant pe lângă un salariu anual de 300 fl. v. a. cuartir și grădină.

5. Peteritea afiliată cu Mașca cu un învățătoriu ambulant pe lângă un salariu anual de 300 fl. v. a.

6. Boreut afiliată cu Ineu cu un învățătoriu ambulant pe lângă un salariu anual de 300 fl. v. a.

7. Stoiceni afiliată cu Dobric și Dobriținaș cu salariu anual de 300 fl. v. a. Învățătoriu va fi ambulant în Stoiceni și Dobric, căci elevii din Dobriținaș vor cerceta parte școla din Dobric parte din Stoiceni.

8. Costeni afiliată cu Cupșeni, cu un salariu anual de 300 fl. și locuință.

Cererile concursuale instruite conform legilor din vigore sunt a să așterne în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Solnocului.

Cupșeni, (Kupsafalva, Szolnok Doboka m.) la 9 August 1896.

S. Cupșa,
protopresb.

Nr. 132/896.

[133] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela școlile din mai jos numite comune, în protopopiatul Geogiului II., se descrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Almașul mare, salariu 300 fl., cuartir și lemne de foc.

2. Băcăinț, salariu 300 fl., cuartir și lemne de foc.

3. Bozeș salariu 300 fl., cuartir și lemne de foc.

4. Cibu, salariu 300 fl., cuartir și lemne de foc.

5. Geogiul-inferior, salariu 300 fl. și cuartir.

6. Glod-Nădăștia, salariu 300 fl., cuartir și lemne.

7. Homorod, salariu 300 fl., cuartir și lemne.

8. Mada-Steuini, salariu 300 fl. și cuartir.

9. Mermezeu-Văleni, salar 300 fl. și cuartir.

10. Renghet, salariu 300 fl. și cuartir.

11. Săcărâmb, salariu 360 fl. în rate lunare anticipative din casa bisericeii.

12. Vărmaga, salariu 300 fl. cuartir și lemne.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au să și înainta cererile de concurs instruite conform legilor din vigore în termenul preclus subsemnatului oficiu.

Săcărâmb, (Nagyág) 10 August 1896.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Geogiului II.

Sabin Piso,
protopresb.

Nr. 305 protopresb. 1896

[132] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci vacante din comunele bisericesci mai jos însemnate, protopresbiteratul Mediașului, se descrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Dărlös, cu salariu de 300 fl. din repartitie, cuartir și lemne de foc.

2. Ernea sâs. cu salariu de 309 fl. din repartie, cuartir și lemne de foc.

3. Frâua, cu salariu de 300 fl. din repartitie, cuartir și lemne de foc.

Concurenții au să și așterne cererile instruite conform normelor din vigore, până la termenul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

În conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Mediaș, 13 August 1896.

Oficiul protopr. gr.-or. al Mediașului.

Romul Mircea,
adm. protp.

Nr. 420/896

[127] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școla din Târlungeni, tractul protopresbiteral al Brașovului se descrie concurs cu termen până la 10 Septembrie a. c.

Salariu în bani 200 fl. și 100 fl. venit cantoral.

Concurenții vor avea a să prezenta în una din Dumineci sau sârbători spre a și arăta desteritatea în cântările bisericesci.

Doritorii de a ocupa acest post să și așternă petițiunile concursuale instruite conform legii la subsemnatul oficiu protopresb. în termenul deschis.

Brașov, în 13 August 1895.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Brașovului în conțelegere cu respectivul comitet parohial.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 319

[118] 3—3

Concurs repetit.

Pe baza ordinului consistorial Nr. 3993 dtdo 2 Iuliu a. c. se descrie de nou concurs pentru întregirea parohiei Selnite, aparținătoare tractului protopresbiteral al Cetății de pîtră, cu termenul preclusiv de 30 de zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele împreunate cu acest post și constatate de către comitetul parohial dau un venit anual de 185 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch au să și înainta cererile lor concursuale instruite conform legilor în vigore la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis. Fănațe, la 30 Iuliu 1896.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Cetății de pîtră în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Teodor Șovrea,
adm. prot.